

อากลิ่ง

กับ

อีเซิน

อากลิ่ง มาช มาซัน

นิทานทำมือจากเรื่องเล่าของพ่อตาเรา

เล่าโดย นาราณ สุทธิธา ละเป็น

เรือ ภาพ ตาสานไม้ที่ระลึกการแต่งงานของพี่ชายกับน้องสาว

อากาลิ่ง กับ อีเห็น

อากาลิ่ง หมาย มาชั้น

นิทานทำมือจากเรื่องเล่าของชนเผ่าดาราอาง

เล่าโดย นางสาวสุนิสา ละป้าน

เรื่อง ภาพ และ รูปเล่ม อาสาสมัครรักการอ่าน ชุมชนบ้านปางแดงนอก ต.เขียงดาว อ.เขียงดาว จ.เชียงใหม่

เด็กหญิงศิรินุช นายอแสง

นางสาวสุนิสา หมอกเมือง

นางสาวนัจดา ปอนิม

นางโสภา นายอแสง

บรรณาธิการ รวิวาร โฉมเฉลา

ดูแลการผลิต คุณครูสุนิสา ละป้าน

อำนวยการผลิต มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม)

ภายใต้โครงการ “อ่านยกกำลังสุข : สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านในกลุ่มชาติพันธุ์”

สนับสนุนโดย แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน (สสส.)

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
Reading Culture Promotion Program

สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การส่งเสริมสุขภาพ

มูลนิธิสื่อชาวบ้าน
(มะขามป้อม)

น่านมาแล้ว...

มีแม่ไก่ตัวหนึ่งกับลูกๆ 7 ตัวอาศัยอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข วันหนึ่งน้ำดื่มในบ้านหมด
แม่ไก่จึงให้ลูกไก่ไปตักน้ำที่ลำธาร

อโเห็นซึ่งแอบชอบแม่ไก่อมานาน เห็นลูกไก่ 6 ตัวเดินมา
จึงบอกว่า “พวกเจ้าจะตักน้ำจากลำธารนี้ได้ก็ต่อเมื่อเจ้ายอมให้ข้า
จับนมแม่ของเจ้าก่อน”

ลูกไก่ทั้ง 6 กลับบ้านไปแล้วให้

‘อากลิ่ง’

พี่ชายคนโตซึ่งขนตามตัวขึ้นช้าที่สุด

แต่ว่าฉลาดที่สุดฟัง

อากลิ่งจึงไปบอกอีเห็นว่า

“ถ้าท่านให้เราต้มน้ำจนครบ 7 วัน

เราจะยอมให้จับนมแม่”

อีเห็นก็ตอบตกลง

ลูกไก่ทั้ง 7 พวกมันไปตักน้ำที่ลำธารทุกวัน

คืนนี้เอง อีเห็นตีกตีใจ ถีบตึงเดินไปหมายจะ
จับและจับนมแม่ไก่ พอเข้าไปในบ้านก็เริ่มตีดตีเสียงดัง

ตึง ต่อง กะหล่องดำ ปี ผูก

สองสามรอบก็แล้ว แม่ไก่ก็ยังไม่ออกมา

อีเห็นโกรธ ทูบตึงแหลยกยับคามือ

๒๒ มโก่เตรียมการ
ไว้แล้วตั้งแต่ก่อนอีเห็น
จะมา นางพาลูกๆ
บินขึ้นไปหลบบนซื่อ
ส่วนอากลิ่งซึ่งยัง
ไม่มีขน บินไม่ได้
ให้ซ่อนตัวอยู่ในตะกร้า
เก่าๆ ใบหนึ่ง

ลูกไก่กลัวอิเหนาจนปวดตาด
แม่ไก่บอกว่า “เบาๆ หนอยนะลูก”
ลูกไก่ตัวที่ 1 ตดเสียงดัง พิวว
ตัวที่ 2 3 4 ตดตาม
เสียงดัง พิวว ตัวที่ 5 6
ตดดัง แป๊ดดดแต่อกหลัง
ที่อยู่ข้างล่างไม่ได้ยินที่แม่บอก
ตด **แป๊ด** ใหญ่ ดังลั่นจน
ตะกร้าแตกแม่ไต่กับลูกทั้ง 6
ตกใจ คิดว่าเป็นเสียงปืนของอิเหนา
จึงพากันบินหนีไปทันที

อ เห็นตะครูปตัว

อากล้งไว้ด้วยความโกรธ

ตะคอกเสียงดัง

“เจ้าบ้งอจโกหกข้า

ข้าจะกินเจ้าชะ”

อากำลังตกใจกลัว แต่ก็ใช้สติปัญญา
คิดหาทางรอด “อย่าเพิ่งกินข้าเลยขอรับ
ท่านอีเห็น ถ้าท่านเอาเข้าไปเลี้ยงจน
ขนงอก ตัวโตกว่านี้ เนื้อข้าก็จะเยอะ
กินอึด รสชาติก็หวานอร่อยขึ้นด้วย”
อีเห็นไม่ทันเล่ห์ของอากำลัง
เห็นดีเห็นงามตามไปด้วย

อ เห็นเลี้ยงดูอากหลังเป็นอย่างดี พอครบสามเดือนก็ตกลงใจว่า ถึงเวลากินลูกไก่ตัวนี้เสียที ลูกไก่เจ้าปัญญา กลับบอกว่า “ตอนนี้เนื้อข้าเยอะ อร่อยขึ้นก็จริง แต่กระดูกของข้าก็แข็งขึ้นด้วย ท่านต้องตำข้าในครกก่อน เนื้อข้าถึง จะนุ่ม เคี้ยวง่าย” อเห็นคล้อยตาม มันพาอากหลังไปมัดกับครกตำข้าว อากหลังบอกอเห็นให้ยกสากสูงๆ จะได้ตำ ได้ละเอียดๆ ระหว่างนั้น อากหลังก็ขี้ลงไปในครกพร้อมกับกัดเชือกจนขาด พออเห็นปล่อยสากลงมา อากหลังก็แอบบินหนีไป

ไอเห็นเห็นชี้ไกในครกก็เข้าใจว่าตนตำลูกไก่ละเอียดดีแล้วจึงใช้นิ้วจิ้มกิน กินไปได้สักพัก
ก็ปวดท้องหน้าเขียว เหงื่อไหลพราก ริ่งไปหาป่า ป่าก็ให้กินรากหญ้าคา
กับเรียวมะฮูด ไอเห็นจึงค่อยยังชั่วขึ้น

... ๒มืออีเห็น

ทราบภายหลังว่า ตนเสียรู้ไก่
จนต้องเดินเกือบเอาชีวิตไม่รอด
ก็อาฆาตแค้นสาบานว่าจะตามล่าไก่
ไม่ว่าชาตินี้ชาติไหน จนกระทั่ง
ทุกวันนี้ อีเห็นก็ยังไม่เลิกไล่ล่าไก่

ดาราร่าง

เป็นชนเผ่าที่อาศัยอยู่ทางเหนือของประเทศไทย รักสันติ นับถือพุทธศาสนา อุปนิสัยร่าเริง เป็นมิตร รักดนตรีและเสียงเพลง มีวัฒนธรรมประเพณีของตน อาทิ ภาษา พิธีกรรม อาหาร เครื่องดนตรี นิทาน โดยเฉพาะการแต่งกาย ชุดประจำเผ่าของดาราร่างนั้นงดงามมาก จำลองจากเครื่องทรงของนางคอยเงิน ซึ่งถือกันว่าเป็นบรรพบุรุษของพวกเขา

นิทานเรื่อง **อาก้าง กับ อีเห็น** หรือ อาก้าง ฆाय มาชั้น ในภาษาดาราร่างนี้จัดอยู่ในจำพวกนิทานอธิบายสาเหตุที่มาของพฤติกรรมสัตว์ ไม่ต่างจากที่พบในวัฒนธรรมอื่นๆ รายละเอียดในท้องเรื่อง เช่น การต้มน้ำดื่มน้ำใช้จากลำธาร แหล่งน้ำธรรมชาติ ครกหรือสาก สะท้อนวิถีชีวิตใกล้ชิดพึ่งพิงธรรมชาติ เช่นเดียวกับเรื่องสมุนไพร อีเห็นหายปวดท้องเพราะรากหญ้าคาและหญ้าเรียระฮูดสมุนไพรป่าชนิดหนึ่ง จากคำแนะนำของป่า คนเฒ่าคนแก่ผู้สั่งสมภูมิปัญญาของเผ่านั่นเอง

นิทานเรื่องนี้เล่าโดยหญิงสาวชาวดาราร่างแห่งบ้านปางแดงนอก ซึ่งขยายมาจากบ้านปางแดงใน ชาวดาราร่างแถบนี้ย้ายมาจากบ้านนอแล อ.ฝาง ไก่ลี้ๆ กับดอยอ่างขาง หมู่บ้านปางแดงนอกอยู่ห่างจากตัวอำเภอเชียงดาวราว ๑ กิโลเมตร มีโรงเรียนประถมและขยายโอกาส สาขาโรงเรียนบ้านทุ่งหลุกอยู่ที่บ้านปางแดงใน ห่างออกไปราว ๓ กิโลเมตร เด็กรๆ จึงต้องเดินไปโรงเรียนไม่เช่นนั้น พ่อแม่ก็ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายรถรับส่งประจำเพิ่มขึ้น

